

процесів (сили, врівноваженості, рухливості) з важливими для діяльності психофізіологічними особистісними якостями людини. Так, із силою нервових процесів пов'язані довготривала витривалість та витривалість до екстремального напруження, стійкість.

На жаль, у психолого-педагогічній літературі не вистачає фундаментальних праць присвячених професійній витривалості спеціалістів різних галузей, в тому числі майбутніх офіцерів військового управління, які б надавали можливість ефективніше використовувати потенціал майбутніх фахівців в подальшій професійній діяльності. Разом з тим, вимоги сучасності вимагають теоретичного обґрунтування даного явища та пошуків шляхів щодо його впровадження на практиці.

Деякі аспекти професійної витривалості розглядалось В. Бодровим, М. Гритченко, Я Крушельницькою, О. Колесніченко, В. Метелицьким, Н. Пеньковою, Р. Раєвським та ін. Однак, дослідники лише частково торкаються окремих елементів професійної витривалості і не відображають повноцінної характеристики її сутності, змісту та структури, не висвітлюють шляхів її розвитку в системі професійної підготовки фахівців.

Тому, в перспективі подальших досліджень є визначення сутності, змісту та структури професійної витривалості майбутніх офіцерів військового управління на етапі оперативно-тактичного рівня підготовки та пошуків шляхів її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад, і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
2. Гритченко Н. В. Как бороться с утомлением и повысить выносливость в бою / Н. В. Гритченко – М.: Воениздат, 1963. – 96 с.
3. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці: [підручник] / Я. В. Крушельницька – К.: КНЕУ, 2003. – 367 с.

Гриценко І.В.

викладач,

*Немирівський коледж будівництва та архітектури
Вінницького національного аграрного університету*

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВНЗ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

На сьогодні в Україні відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір. Перед вищою школою поставлено нові цілі і завдання, основним напрямом діяльності якої має стати задоволення потреб особистості в знаннях, які б

можна було використовувати залежно від нових умов перетворення суспільства.

Для того, щоб освіта України максимально задовольняла вимогу часу, такі чинники, як компетентність, професіоналізм, інтелект, творчість повинні відігравати провідну роль у функціонуванні цієї сфери. Всі ці риси можна вважати необхідними ознаками сучасного викладача ВНЗ, перед яким постійно постає проблема підвищення своєї педагогічної майстерності.

Як наукова проблема, питання педагогічної майстерності, та шляхів її підвищення потребує чіткого визначення.

Проблемою визначення сутності і змісту педагогічної майстерності займалися вітчизняні і зарубіжні дослідники А.І. Кузьмінський, І.А. Зязюн, О.А. Дубасенюк, Н.В. Кузьміна, А.І. Щербаков, Н.В. Кухарев. Теоретичні засади формування педагогічної майстерності викладача вищої школи завжди перебували в полі зору вчених. Варто згадати праці Я.А. Коменського, К.Д. Ушинського, С.У. Гончаренко, О.А. Захаренка, І.А. Зязюна.

Розглянути поняття педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу, виділити головні складові майстерності педагога, шляхи підвищення педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу. Проаналізувати і узагальнити форми і методи для удосконалення майстерності викладання у вищому навчальному закладі.

Педагогічна праця викладача вищого навчального закладу є особливою формою професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання і розвиток студентів, формування у них фахових знань, умінь і навичок, активної життєвої позиції, що дасть змогу майбутньому випускнику включитися у суспільну, культурну, політичну та інші сфери життя суспільства. Сучасний викладач має бути спроможним до саморозвитку та самовдосконалення.

Педагогічна майстерність в «Українському педагогічному словнику» С.У. Гончаренка тлумачиться як характеристика високого рівня педагогічної діяльності. Критеріями педагогічної майстерності виступають такі ознаки: гуманність, науковість, педагогічна доцільність, результативність, демократичність, творчість. Педагогічна майстерність базується на високому духовному рівні педагога, його загальній культурі та педагогічному досвіді. Необхідними умовами педагогічної майстерності є гуманістична позиція педагога, професійно важливі особистісні риси та якості [2, с. 251].

Зязюн І.А. розглядає сутність педагогічної майстерності з різних сторін: як найвищий рівень педагогічної діяльності, як вияв творчої активності особистості педагога. «Педагогічну майстерність» автор характеризує як комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі [3, с. 30]. За визначенням І.А. Зязюна, педагогічна майстерність –

це комплекс якостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога.

На думку М.М. Фіцули, педагогічна майстерність – сукупність якостей особистості, які забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога, складовими якої є професійні знання, педагогічна техніка, педагогічні здібності, педагогічна моральність, професійно значущі якості (доброзичливість, об'єктивність, вимогливість, порядність, оптимізм, самоконтроль) та зовнішня культура. Всі ці компоненти створюють передумови для перетворення педагогічної діяльності на мистецтво, що є тривалим та складним процесом. Завершальним етапом цього процесу є педагогічне новаторство, коли викладач вносить у навчально-виховний процес принципово нові ідеї, розробляє нові методичні системи, створює нові педагогічні технології [6, с. 57-58].

Сучасний педагог вищого навчального закладу має спрямовувати свою діяльність на формування наукового мислення, розвиток внутрішньої особистої потреби у постійному саморозвитку, самоосвіті впродовж усього життя. На актуальності даної проблеми наголошується в останніх документах щодо реформування освітньої галузі, зокрема в Законі України «Про вищу освіту» та Проекті Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. Так, у законі зазначено (ст. 57, 58, 60), що науково- педагогічні працівники мають право і зобов'язані не рідше одного разу на п'ять років підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію, результат якої враховується при обранні на посаду за конкурсом чи укладанні трудового договору [5].

Як зазначає М.М. Фіцула, з метою підвищення професійної майстерності викладачів у вищих навчальних закладах використовують різноманітні форми методичної роботи:

а) науково-практичні конференції викладачів щодо проблем реалізації концепції неперервної професійної освіти, науково-методичних засад підготовки фахівців;

б) загальні конференції педагогічних працівників вищої школи, де обговорюється стан навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, на факультетах, а також перспективи розвитку фахових спеціальностей;

в) засідання вченої ради закладу, на яких детально аналізують рівень професійної підготовки студентів, стан навчально-виховної роботи на факультетах, обговорюють та затверджують перспективний план роботи вищого навчального закладу за окремими проблемами;

г) методичні семінари;

г) виробничі наради, на яких ректорат інформує про стан навчально-виховної роботи, результати сесій або про необхідність вживання заходів щодо професійної підготовки студентів;

д) засідання кафедр, на яких обговорюють результати роботи викладачів щодо вдосконалення навчально-виховної роботи зі студентами;

е) інструктивно-методичні наради, які проводяться деканами факультетів;

є) індивідуальна самоосвітня робота викладача вищої школи;

ж) індивідуальні та групові консультації із завідувачами кафедр та викладачами з реалізації управлінських функцій або для надання конкретної методичної допомоги кафедрам з питань планування роботи, визначення змісту, форм наукової, організаційно-методичної роботи. Ефективним є постійно діючий семінар «Професійна майстерність викладача вищого закладу освіти». На засіданнях такого семінару розглядаються актуальні проблеми навчально-виховної роботи вищого навчального закладу. Ефективними формами методичної роботи, як визначає М.М. Фіцула, є написання і підготовка до видання конспектів лекцій, методичних матеріалів до семінарських занять, лабораторних робіт, курсового та дипломного проектування, практики і самостійної роботи студентів; розроблення навчальних планів, навчальних програм, робочих навчальних планів, робочих навчальних програм; розроблення і постановка нових лабораторних робіт; підготовка комп'ютерного програмного забезпечення навчальних дисциплін: складання екзаменаційних білетів, завдань для проведення модульного, тестового і підсумкового контролю; розроблення і впровадження наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, слайдів тощо), нових форм, методів і технологій навчання; вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу; підготовка концертних програм, персональних художніх виставок та ін. [6, с. 333].

Таким чином, вдосконалення педагогічної майстерності викладача ВНЗ повинно відбуватись шляхом системного підходу. Адже викладач ВНЗ повинен бути педагогом високого рівня, тобто таким, який вчить здобувати знання і котрий при тому робить це за допомогою власного прикладу. Володіння різноманітними формами методичної роботи допомагає досягти викладачеві вищого навчального закладу досить високого рівня своєї майстерності й вміння впливати на формування особистості студента та реалізації його здібностей, що дають йому широкі можливості високої самореалізації в сучасному суспільстві.

Подальші наукові дослідження плануємо спрямувати на вивчення досвіду аграрних ВНЗ щодо використання педагогічних технологій та інтерактивних методів навчання.

Список використаних джерел:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С.С. Вітвицька. – [3-тє вид., випр. й доповн.]. – Житомир: «Поліграфічний центр», 2012. – 384 с.

2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – Київ.: Либідь, 1997. – 376 с.

3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник для вищих навч. закл. / І.А. Зязюн. – К.: «Вища школа», 2004. – 422 с.

4 Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556 – VII// Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014 р. / № 37–38 / стр. 2716, ст. 2004 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

5 Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>

6 Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).

Дідюк Ю.М.

*спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист,
голова циклової комісії маркшейдерських дисциплін,
Гірничий коледж
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ-МАРКШЕЙДЕРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

В сучасних умовах розвитку суспільства і економіки освіта стає основним фактором соціалізації особистості, однією з головних умов її успішності у соціальній та професійній сферах.

Однією з головних задач коледжу є створення умов для успішної соціалізації студентів.

Соціалізація – це процес засвоєння та використання людиною соціального досвіду людства в різноманітних видах суспільно та особистісно значимої діяльності. Результатом соціалізації є розвиток особистості, який дозволяє їй успішно вирішувати будь-які завдання, що виникають на різних етапах життєвого шляху. Обов'язковою умовою успішної соціалізації в закладі освіти є створення організованого та структурованого освітнього простору.

Над створенням саме такого простору працюють викладачі комісії маркшейдерських дисциплін. Ми намагаємось створити такі умови, в яких наші студенти на кінець строку навчання мають змогу сформуватись як професіонали і фахівці, які добре знають свою справу і можуть швидко та свідомо включитись в професійно-виробничу діяльність.

Протягом чотирьох років навчання в коледжі процес соціалізації особистості студента проходить в три етапи: адаптації; інтеграції; самореалізації.